

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
 Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.
 Pentru monarhie:
 1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.
 Pentru România și străinătate:
 1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.
 Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.
 Redacția și administrația: Strada Poplicii Nr. 16.
 Telefon Nr. 14.
 Se prenumerează și la poste și la librării.
 Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se inapoiază.
 Numeri singuratici à 5 cr. se vând la Tipografia, soc. pe acțiun

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Învităre de abonament

la

„TRIBUNA“

Cu 1 Ianuarie 1898 v. începe noue abonamente lunare, oar-tale, semestrale și anuale.

Domnii abonenți sânt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamen-telor lor, pentru regulata expediție a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, oare începe cu prima și se termină ou ultima lunii, după stilul vechiu.

Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.
Abonamentul semestral . . . 7 fl. — cr.
Abonamentul trimestral . . . 3 fl. 50 cr.
Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.

Este în interesul dlor abo-nenți, ca adresele să fie însemnate oât se poate de corect și legibil. Domnii abonenți vechi sânt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fășulle, în oare li-s'a trimis „Tribuna“ până acum.

Administrațiunea.

„Națiunea maghiară“

(rr) Mult abus fac Maghiarii cu această noțiune. Când e vorba de acest stat, se spune că e statul maghiar. Când e vorba de domniitorul statului — e re-gele maghiar.

E vorba de parlament — e parla-mentul maghiar, reprezentanța fidelă a națiunii maghiare. E vorba de ori-ce instituțiuni publice din stat, toate poartă marca: maghiar. E vorba despre cel mai însemnat element, care constituie un stat — populațiunea, — se spune, că și aceasta o face națiunea maghiară.

Intr'adevăr?... Cine ctează să afirme că națiunea maghiară nu e alcătuitoare a acestui stat?

Și pentru-ce atăta abus de acest atribut? Dacă nu s'ar spune de atâtea ori, nu s'ar ști, că în statul acesta tot-ul e maghiar?

E întrebare. Maghiarii cred, că dacă spun, că statul, regele, parlamentul, națiunea au atributul maghiar, intr'adevăr sânt maghiare.

E o amarnică decepțiune pentru ei. Poate cred, că vor induce în eroare și pe alți oameni necunosători de stări, din lumea mare.

Noi dimpotrivă sântem convingși, că toate sânt mai mult nemaghiare, decât maghiare.

Dar' mergem așa de departe cât cutezăm a afirma, că „națiune ma-ghiară“ nu există politiceste.

Nenorocirea, că Maghiarii se cred așa de fericiți, de a da timbrul ființei lor etnice la toate din această țeară, se atri-bue sărăciei de termeni din limba lor. S'a mai adaos cu încetul grandomania.

Se știe, că limba maghiară are sin-gur cuvântul „magyar“, care denotă ființa etnică și țeara unde locuște poporul ce poartă acest nume. Pe când limbile culte ca germană, franceză etc., fac distincție între *die Magyaren* și *Ungarn*, *les magyares* și *Hongrie*. Distincțiunea e cea mai justificată, pentru-că se denotă no-țiuni cu totul deosebite.

Pentru Maghiari e tot una. Ei nu cunosc distincție între maghiar și ungar. De aici nenorocirea, că din *Ungaria*, un stat emanente polinațional, vreau să facă *Maghiaria*, cu o singură națiune.

Pornind din gândul acesta stăpâni-torii nostri socot, că ne desființează de fapt, dacă nu ne permit să ne numim alt-cum, decât cu același atribut, care îi de-notă pe ei.

Și motivul? Că în Ungaria nu sânt admisibile grupările după naționalități, de oare-ce în Ungaria există numai o singură națiune — *az oszthatlan egységes magyar nemzet*. Nu mai traduc aceste cuvinte, pen-tru-că intr'altă limbă tâlmăcite, ele nu mai susțin confusua Maghiarilor.

Nu mă ocup cu valoarea juridică a motivărei. Afirm numai, că dacă e ade-vărat, că cetățenii Ungariei formează în conformitate cu principiile fundamentale ale constituției *„az oszthatlan egységes magyar nemzet“*, apoi acest „magyar nemzet“ nu e aceea-ce numesc Maghiarii — „magyar nemzet“.

Pentru-că în legea din care se ci-tează aceste cuvinte și care are titlul: „legea despre egala îndreptățire a nați-onalităților“, se mai spune, că membru egal îndreptățit al aceluși „oszthatlan egy-séges magyar nemzet“ e fiecare cetățean al patriei, aparțină el ori-cărei nați-onalități.

Prin urmare „egységes magyar nem-zet“ (națiune unitară maghiară — tradus în sens maghiar) nu e o ființă etnică, ci e — *fițiune juridică*. Ear' membrii, cari fac parte din această fițiune, nu mită și națiune politică sânt: naționa-litatea maghiară, română, slovacă, sârbă, ruteană, germană etc. Aceste na-ționalități conform legii sânt egal îndrep-tățite. Toate la un loc formează națiunea ungară (nu maghiară), sau pe nemțește *die ungarische Nation*, care însă nici pe departe nu e identică cu naționalita-tea maghiară. Aceasta constituie numai un element din națiunea ungară, chiar așa, cum constituie un element și naționalita-tatea română.

O altă interpretăție logică a acelei legi nu poate să existe.

Maghiarii în sărăcia lexiconului lor confundă aceste noțiuni, așa de mult deo-sebite, și de aici urmează că-și atribue un rol atât de nefast în acest stat.

De fapt, ceea-ce spun ei, că e ma-ghiar, e numai în parte maghiar.

Națiune maghiară, în sensul cum vreau ei să înțeleagă, noi nu recunoaștem, ci numai *națiune ungară*. Interpretăția legii pozitive face mare deosebire între *magyar nemzet* și *magyar nemzetiség*.

Că ei nu vreau să recunoască această interpretăție, puțin ne impoartă.

Realitatea nu se poate schimba prin o numire falsă a lucrurilor. Aceasta e numai o amăgire de sine, și cine vrea să deducă drepturi din astfel de amăgire, acela trebuie să fie adănc orbit.

Din conclusiunea noastră de mai sus rezultă un șir de adevăruri, cari toate se contrazic cu vederile Maghiarilor.

Un stat maghiar în Ungaria nu există, așa cum nu poate nime susține, că există în Austria un stat german.

Poporațiunea reală a Ungariei nu e „magyar nemzet“, ci e compusă din sin-guraticile naționalități, cari după legile Ungariei ar trebui să fie egal îndreptățite în toate privințele.

Parlamentul Ungariei nu reprezintă *de jure* numai „magyar nemzet“. Și e o nebunie, când reprezentanții se girează acolo numai ca reprezentanți ai rasei maghiare, abusând în mod nepermis cu numirea „magyar nemzet“.

Naționalitățile nemaghiare sânt fac-tori egal îndreptățiți cu naționalitatea maghiară. Prin urmare aceasta din urmă e usurpătoare când își ia aerul de a da drepturi și de a face conexiuni celor dintâiu, și e îndreptățită numai să pă-șească la încheiere de pacte cu cei-ce sânt asemenea îndreptățiți.

În sfârșit o națiune maghiară în în-țelesul maghiar al cuvântului politiceste nu există, ci numai — *națiune ungară*.

Sibiu, 3 Ianuarie n.

Anul-Nou politic s'a petrecut și la Budapesta fără a aduce țerei vre-o surprisă. Oratorii oficiosi au lădat pe șefii parti-delor și aceștia au răspuns mulțumindu-le și făcând unele *declarațiuni politice*, cari însă nu indică nimic nou.

În declarațiunile politice primează ex-clusiv chestiunea pactului economic-valam cu Austria, și cele ce-i aparțin. Despre alte chestiuni aproape nimic; în special despre chestiunea *naționalităților* nimic, nici direct, nici indirect.

Chiar și la chestiunea principală ce pre-ocupă acum toate cercurile guvernului — adecă Băffy — n'a declarat nimic.

Tot ce știm astfel din vorbiriile de Anul-Nou e, că guvernul nu știe ce va face, în lipsa unui provisoriu, că partidul apponyist își rezervă a-și face *socoteala* cu guvernul, și că kossuthiștii vor continua cu obstăc-țiunea.

O întrunire de protestare în con-tra maghiarisărei era să se țină în *Viștea-de-jos*, comitatul Făgărașului, durere însă că s'a zădărnicit — nu din partea volnicelor or-gane ungurești, — ci prin slăbiciunea unor *Români*.

Era la 28 Dec. n. când s'a ținut con-gregațiunea comitatensă în Făgăraș. Pe ziua aceea, după ședință, a fost convocată o confe-rență de fruntași ai comitatului, ca să decidă convocarea alegătorilor români.

„Dar“ — ni-se scrie — unul nici nu s'a prezentat la conferență de frică să nu vină în poziție de a subscrie convocarea și astfel a-și pierde (? Red.), pensiunea, ear' altul prezentându-se a declarat că un cinism revoltător, că nu subscrie convocarea“.

Așa planul adunării a rămas bălta.
Sânt foarte triste aceste simptoame și nu le putem îndestul înșiera.

De altfel din comitatul Făgărașului vom publica mâne o scrisoare mai lungă.

În penibila afacere a fondului pen-tru monumentul lui Iancu s'au ivit noue fase, foarte dureroase. Nu numai că dl *T. Liviu Albini* este deținut și acum în arestul pre-ventiv din *Alba-Iulia*, ci înainte cu câteva zile a fost arestat, tot acolo, și dl *Ioan Moșă*, care precum se știe, suplinsise într'un scurt interval pe dl Albini, în administrarea fon-dului.

O altă fasă ne descoperă *Drapelul*, care scrie:

„Afacerea stă azi acolo, că prin comisie rogatorie s'a cerut tribunalului Ilovo a asculta pe dl *I. Slavici* și *Eugeniu Brode*. Comisia rogatorie este repartisată la dl jude de in-strucție *Urdășeanu*, care sperăm că va lua toate măsurile ca o grabnică soluțiune să se deo acestei chestiuni pentru a pune capăt suferințelor ce îndură doi Români dela o justi-ție care a fost și este cea mai tirană perse-cutoare a neamului nostru“.

Re-gre-am din inimă această stare de lu-cruri și îndurăm o adevărată durere, că o chestiune legată prin cea mai curată pietate de numele eroului Iancu a putut să rjunga până la atâtea, încât autoritățile ungurești să facă în jurul clarificării ei arestări și să dis-pună *ascultării* la tribunalul din Bacurești.

Și intr'adevăr nu mai pricepem de ce s'a lăsat, ca lucrurile să ajungă până la atâtea?

Dacă banii există „depuși în România, în mâni sigure“, de ce nu se transpun aici, în țeară, în loc și mai sigur, de pildă la *Asociatiune*, care înșasi a creat un fond în memo-ria lui Iancu? Noi am mai exprimat odată această părere, pentru-că totdeauna am dorit ca chestiunea să se finalizeze în mod onest, și eată o rețetă, în credințe, că astfel s'ar pune capăt tragicului joc de justiție și diplo-mătenie, ce ni-l fac de o parte autoritățile ungurești, de altă parte un „diplomat de in-curcătură“ de al nostru.

Transpuși odată aici banii, cei arestați trebuie să fie eliberați și achitați, fiindcă ori-ce bănuială înfetează și ori-ce pretext de prigo-nire dispăre.

Ear' de confiscat nu pot să fie confis-cați, pentru-că ordinul de confiscare a fost retras de însuși guvernul.

Și dacă printr'o nouă volnicie ar fi to-tuși confiscăți? Noi credem, că din punct de vedere românesc mai bine ar fi ca *guvern-ul* să confiște banii colectați pentru Iancu, și să-și asumeze el pata unei noue infamii, decât ca să rămână asupra unui ori altui Ro-mân fie măcar umbra unei bănuiali, că într'o chestiune așa de sfântă nouă s'a procedat în mod — impiu, ca să nu zicem mai mult.

Cât pentru însinuarea *gravă* ce *Drapelul* o face *presei noastre*, i-o trecem cu vederea acum, pentru-că observăm, că nu este în clar cu starea și dezvoltarea afacerii.

Chestiunea națională în parlamentul român.

Discursul dlui T. Ionescu.

II.

Dlor, chestiunea națională există la toate neamurile din lume. Când statul are uni-tatea etnică, atunci chestiunea națională se chiamă apărarea integrității statului, când nu are unitatea etnică, atunci se chiamă per-sistența unei consecințe naționale, care trece și nu se oprește la granițele politice. — Pen-tru noi chestiunea națională e mai importantă decât pentru ori-care alt neam din lume, căci sfără de Poloni nu există nici o națiune din lume împărțită între atâtea state ca România. Nu există națiune în lume pentru care istoria să fi fost atât de vitrigă ca pen-tru noi. Ori pe unde ai trece hotarul dai peste Români, și dacă ai o picătură de mândrie națională în tine, nu poți să nu fii cu inima intristată ori de câte-ori ai trecut grani-ța. (Aplause).

Ne comparăm cu Polonii; avem însă un avantsj asupra Polonilor. Polonii sânt îm-părțiți între împărății, Români sânt și ei împărțiți, dar' au un avantsj neprețuit. Este că noi avem un colț de pământ în care există o vieață a noastră proprie, unde se poate gândi liber și unde se poate desvolta fără pedecă cultura românească.

Și atunci în chestiunea națională pe care n'a inventat-o nimeni și mai puțin acei cari au strins-o de gât, care sânt cele două idei care domină politica statului român? Cea din-tâia: existența Românilor de pretutindeni e necesară regatului român, căci ca se însem-năm ceva în istoria lumii, cele șese milioane de Români de aici este prea puțin; când Dumnezeu a voit să fim 11 milioane, cum să vrem să fim șese? (Aplause). Al doilea, pen-tru-ca să trăescă Români de pretutindeni e indispensabil ca să rămănem în picioare un regat al României, căci dacă ar dispăre el, ar dispăre de sigur și Români de pre-tutindeni.

Un Român de dincolo îmi spunea: M'am dus la Praga, la expoziția cheă, acum vre-o zece ani. Dl Gregi, șeful junilor-cehi, cu care m'am dus să-mi arate universitatea cheă, teatrul che, etc. etc., când îi ziceam: ce fericiți sânteți; de am avea și noi asemenea lucruri, îmi răspundea: aș da și aceste uni-versități și toate celelalte ca să am ce aveți voi, că am la unul din hotare nu stat național che. Dacă nu aveți universități, aveți ceva mai mult, aveți regatul României la spatele noastre, și acesta este mai mult decât toate instituțiunile noastre chee.

Care este dar' datoria ori-cărui om poli-tic? Este aceasta: în ori-ce ocaziune poli-tică, întâia datorie ce trebuie să o ai este, să vezi de menținerea și întărirea regatului, ear' pe urmă, și numai pe urmă, să vezi de inte-riesele Românilor de pretutindenea. O spun această cu curaj, nu caut o vană, o falsă po-pularitate care să se întorcă în urmă contra-mea, ca în contra d-voastră, într'un șiroiu de plănsate.

Ei, dlor, această politică românească au dus-o strămoșii nostri, și liberali și conserva-tori, în tot timpul de când România are o politică.

Întotdeauna s'a simpatizat aci pentru Români de peste hotar, întotdeauna a fost un schimb de avânturi sufletesti pe deasupra Carpaților; și din punct de vedere sufletesc nici-odată Carpații n'au fost o frunterie. Nu

poți urmări vieața culturală a poporului ace-stuia fără a trece peste Carpați, fără să ai convingerea sufletescă, că numai de un singur neam ai să te ocupi.

Printr'o înțelepciune constantă, însă toată lumea, până și actualul prim-ministru înainte de 1893, a înțeles că regatul român nu are ro', astăzi, în această chestiune. De aceea, dlor, ați văzut pe Ioan Brătianu du-când poli-tica lui, de aceea ați văzut pe conservatori ducând aceeași politică.

D-lor, statul nostru a dat cea mai pu-ternică desmințire acelor care se opuneau unirei principatelor, care se opuneau realisă-rii idealului României moderne. Vă aduceți aminte, că la 1856, când s'a tratat chesti-unea unirei principatelor, adversarul cel mai hotărât al unirei, era ambasadorul Austriei ia Constantinopol, dl de Prokesch-Osten. „Nu voim să întărim prin unire pe Moldo-Va-lahii, căci odată întăriți ei vor găsi că țeara lor este prea mică, vor aspira la Bucovina, la partea Românilor din Transilva-nia, la Binaț și vor cere Balcanii drept frun-terie“.

Oamenii nostri de stat și-au zis să dăm o desmințire acestor termeni, să nu com-promitem ceea-ce am avut noroc să că-știgăm, căci d-voastră știți cătă parte a jucat norocul în această mare isbândă a unirei.

Am avut norocul să îndeplim într'o generațiune visurile de veacuri; să păstrăm însă cu înțelepciune ceea-ce s'a câștigat; să stăm la pândă în mersul vremilor și dacă vre-odată va trece norocul pe lângă noi, să știm să nu-l lăsam să treacă.

Aceasta era politica regatului român până la 1893.

Această politică o duceam cu toții, fie-care după temperament și după priceperea sa, câte-odată poate cam silit să-ți calci pe suflet, alte-ori ispitit să nu te prea ții de re-gulele știute ale dreptului internațional. O pildă dlor. Atunci când dl prim-ministru mē denunța în întrunire publică, că am dat 300.000 lei pentru școlile române de dincolo, dând și numele mandatelor, faptul dacă ar fi fost adevărat era discutabil față cu dreptul internațional. Dacă însă faptul va fi fost ade-vărat, din el rezultă de sigur un lucru și mai adevărat: că un Român a dat bani, și un fals Român l-a denunțat.

Unii mai ziceau: la unele împrejurări te faci mai mic și când îți vine apa la moară, te faci mai mare, dacă poți să prinzi o combi-națiune politică o prinzi, ve înțic însă având în gând acest mare adevăr: întâiu regatul român, acesta trebuie să trăească, acesta e cin-stea neamului, acesta e garanția viitorului, aci să zidești vieața românească.

La 1893 s'au schimbat lucrurile, la 1893 a venit dl prim-ministru... — dacă ar fi venit dl Delavrancea pentru care am o deo-sebită stimă...

Dl Epurescu: Astăzi.

Dl Take Ionescu: Nu e om în această cameră pe care dl Delavrancea să-l fi ata-cat mai energic și eu cred mai nedrept decât pe mine, și nu am nici un resentiment.

Dl Epurescu: Sânteți generos!

Dl Take Ionescu: Sânt generos, zice dl Epurescu, nu generos dle Epurescu, dar' îmi explic că atunci când trăiești într'o anume at-mosferă, te prefaci după acea atmosferă, când trăiești în mijlocul răutății și al perfidiei și ai talent, ataci cum a atacat dl Delavrancea.

Intreruperile m'au adus pe chestiuni per-sonale, vedeți că eu nu am pus chestiunea pe teren personal.

La 1893 s'au schimbat lucrurile, nu un tinăr deputat, nu un om care nu a trecut prin sfaturile țerei, nu un om necunosător în ale diplomației, nu un om pe care-l apucă entu-siasmul tineretei, — vă aduceți aminte de scena din Hamlet, cearta dintre Hamlet și mumă-sa, când Hamlet îi spune: de-ai fi ti-neră, de-ți-ar fi clocotit sângele în vine, aș fi fațeles ceea-ce ai făcut, dar' la vârsta ta nu se chiamă păsiune, ci se chiamă altceva.

Un om înscrunțit, un om cu 40 de ani de trecut politic, un om care mai este, după socoteală, în ale diplomației, un om care la 1877, ați văzut cum vorbea la Pesta, un om care știa combinațiunile europene, vine de odată și zice, că s'au învoit boierii cu Maghiarii, ca să maghiariseze pe Români, că a ajuns statul român ca stat în pozițiune să iasă din rolul

scrie de până acum, și se treacă la un rol activ, și se întrebunțeze puterea lui de stat pentru a îndrepta situația Românilor din Ungaria. De, nu mă mir că a entusiasmat tinerețea, m'aș fi plâns dacă n'ar fi entusiasmat; nu mă mir că l'a urmat lumea: ar fi fost trist dacă nu l'ar fi urmat. Când spune lucrul acesta un perde-vară, este dovadă de așirintă se te iai după el; dar când îl spune un om politic, un fost și viitor om de stat, când spune că poate statul român, dacă o vrea, să facă ceva pentru frații noștri de dincolo, ce ar fi fost neamul acesta dacă l'ar fi întors spatel, și ar fi spus că sunt nimicuri și prin urmare nu-l urmează? Ar fi fost o națiune lipsită de cel mai elementar patriotism, de credință în oamenii cari au slujit-o, de speranțele într'un ideal măreț și mai ales de încrederea în forțele sale proprii. Și atunci a pornit curentul și bine a făcut.

Ce spunea domnul președinte al consiliului?..

Nemurci... Dar ce este nemernicie, pe lângă alte ca: tradare, prin emisarii masculini și feminine, ca tradarea noastră care merge până acolo cu mișelia, făcută bagă pe Rațiu în închisoare. Așa spune dl. Sturdza.

Dați-mi voe, dlor, să vă fac o confidență. Când răspundea dl. președinte al consiliului li spuneam, că știu bine că va ajunge fatal la sece, nu la scusele d-sale, dar ale țerei. Eu însă, dlor, tot aveam o îndoială și ziceam: Poate zice ceva acest om, căci nu puteam să-mi explic cum se meargă până acolo cu pofta de a răsturna pe conservatori, încât să pună foc țerei dela un cap la altul? Aci fac un omagiu memoriei răposatului Lahovari, care n'a stat nici un minut la îndoială și în cele dintâi a spus: aceasta este o manoperă de opozițiune, periculoasă și nescrupuloasă, nu este calcul de om politic care știe ceva.

Acum, că au trecut doi ani, ia să vedem știe ceva ori nu știe, dl. Dimitrie Sturdza, care este autorul acestei politici?

Zicea d-sa la 1893:

Este pericol, ca Românii din Ungaria să se prăpădească, și acest pericol amenință nu numai pe Românii din Ungaria, dar amenință regatul României. Românii nu pot să steie indiferenți la acest lucru. Ba încă adaugă: vorbiți de dreptul internațional, ce este acest drept, când este vorba de viața unui neam?

Aveți puțință, adăugă d-sa, dar sunteți niște nemernici, că nu voiați să îndreptați această situație; mai zicea: faceți-vă samsari cinștiți, între guvernul unguresc și Românii din Ungaria, nu credeți, că nu aveți nici un mijloc, aveți mijlocul de a fi samsari, dar samsari cinștiți. Și se nu cereți autonomia Transilvaniei, aceasta este prea mult, să faceți pe Românii de dincolo să renunțe la aceasta; ear voi să cereți: schimbarea legii electorale, desființarea legii asilurilor de copii, schimbarea legii de presă, mai ales aplicarea legii naționalității, ca să nu mai fie în Ungaria starea asiatică și de barbarie, care nu există în nici o țeară din Europa.

Nu atac Ungaria. Citez numai pe dl. prim-ministru, care este în bune raporturi cu Ungurii, și prin urmare mi-se poate ierta și mie să repet vorbele sale.

Estă programul! Doi ani ne-a căutat d-sa pe această strună.

Care putea să fie calculul d-sa? Foarte simplu. Una din două: dl. președinte al consiliului, nu putea să compze pe o declarațiune de războiu Ungariei. D-sa ne spunea cu o precizie matematică, că nu vrea să ese România în vecii vecilor din granițele actuale, fiindcă voia ca Austria să rămână cu configurațiunea ei actuală, lucru la care mi-am permis să zic de pe banca ministerială, că viitorul nu este al nimănui, și că dacă aș putea aș zice și eu „Romania est imperare orbis universo”. Dar atunci, care putea să fie calculul d-sale? Ori, credea dl. prim-ministru, că așa se vor desvolta lucrurile în imperiul austriac, încât să scază influența maghiară în monarhie, ori că așa se vor desvolta daraverile din Europa, încât să se încordeze relațiunile dintre Austria și alte puteri, așa că concursul nostru să fie de atâta preț Austro-Ungariei, încât să-l putem pune în balanță cu cererea noastră, de a se schimba soarta Românilor de dincolo, și de a se adopta la Budapesta programul din Sibiu al lui Rațiu.

Altfel vă mărturisesc, că nu pot înțelege calculul.

Apoi ce au dovedit evenimentele? Evenimentele au dovedit, că departe de a se scădea influența Maghiarilor în Austria, ea niciodată nu a fost mai puternică și mai hotărtoare în destinele Austro-Ungariei, și această preponderanță maghiară s'a arătat prin fapte pozitive și simbolice, din care unele s'au întipărit pe însși spinarea noastră; căci evident, întorcerea visei nu în capitala Împăratului, acela pe care Românii de dincolo îl slăvesc, ci în capitala Regelui, și decorarea cu Coroana României a omului care cu recușorul seu trimisese în pușcări pe reprezentanții românismului de dincolo, sunt simboluri care apasă adânc, sunt

simboluri care dovedesc, cât de sus și foarte sus stă egemonia maghiară în monarhia vecină...

Cealaltă socoteală: relațiunile dintre Austria și celelalte puteri n'au fost niciodată mai strâse și mai cordiale. Departe de a vedea venind acel fel de relații în care acei cu politica mânilor libere ar căuta un fel de furtivitate, au suferit tot noi, tot noi am încasat și o dovadă vie a bunelor raporturi dintre cele două împărății. Căci ce alt a fost nota austro-rusă pe care a primit-o România astă-vară? Să întănească cei doi împărați la Petersburg, ei sunt de acord asupra unui modus vivendi în orientul Europei, și fiindcă Grecii fuseseră comedia, împărății au hotărât să dee un fel de certificat de bună purtare și un fel de amenințare cu biciușca acelor cari ar pofti să mai facă și ei comedii. Nota aceasta se trimite Bulgariei, Sârbiei și Muntenegrului. Era firec să li-se trimită lor, fiindcă ei sunt limitrofi cu teritorul confederațiunii, fiindcă ei se arătasă dispuși ca să tulbure pacea orientală, ei de nerăbdare nu stau localui. Dar la București? ce caută aici nota austro-rusă? Nu vă miroase d-v. a un fel de epocă dinaintea războiului Crimeii, acest fel de tutelă de doi asupra regatului român, ce deosebire, că în loc să fie o putere suzerană și una protectoare, sunt două puteri corigătoare care ne laudă pentru ceea ce am făcut și care și arogă dreptul să ne mustru-luască când vom face altfel? Și este vre-unul dintre d-voastră care se nu îi simțit o tresărire de inimă atunci când regatul României a primit o notă de bună purtare pe care nu o ceruse, și când s'a stabilit principiul, că putea să primească și o notă de desaprobar? Și pentru-ce am primit această notă? Limitrofi cu Macedonia nu suntem, blânzi ca mielășii în chestiunea balcanică suntem; singuri respingem pe Armenii cari fugiau de măcelurile din Constantinopol și pe cari l'au primit Bulgaria, Rușii și toți creștinii, numai la noi granița a fost închisă în contra tradițiunilor acestei țări din cursul veacurilor; noi strigăm la senat și încă gratis: trăiască M. S. Sultanul! Pentru-ce să primim noi această notă? Pentru cuvântul foarte simplu, că dacă Bulgaria și Sârbia au părut celor doi împărați că ar avea Inclinați de desordine în Peninsula Balcanică, noi părusem prin politica dela 1893—1895 a dlui prim-ministru, că avem aceleași Inclinații în o altă direcție. De aceea a fost ocaziunea bine venită, că această scurtare de pretențiuni să se dee și acelor cari provocase altă-dată aiurea decât spre Balcani, și fiindcă provocătorii se aflu în fruntea României trebuia să primească biata România lecțiunea umilitoare pentru faptele unor persoane cari în opozițiune nu-și dăduse seama de ceea-ce făceau.

Vă să zică singurul termen practic pe care s'ar fi pus dl. prim-ministru când ne spunea că avem puterea ca să schimbăm starea de lucruri din Ungaria, și mijlocul să obțină realizarea programului lui Rațiu nu era posibil.

Dar îmi veți zice: toate acestea sunt ipotese. Să ajungem la dovezi. Ce cerea dl. prim-ministru? Să plece dela guvern nemernicii ca să vie cuminții. Au plecat nemernicii și au venit cuminții.

Să plece dela guvern boierii aliați cu Maghiarii, să vie Românii adevărați ai lui Tudor Vladimirescu! Au plecat boierii, au plecat reacționarii și au venit descendenții lui Tudor Vladimirescu. Foarte bine! Ce se întâmplă peste munți? Să facem bilanțul:

Legea electorală s'a schimbat?
Școlile de copii s'au desființat?
Legea naționalității se aplică?
Procesele de presă au încetat?
Închisorile sunt veduțe de Români?
Juriul dela Cluj s'a desființat fiindcă era compus numai din Unguri?
Nu, d-lor; toate au rămas, doar s'a mai adaugat ceva: de unde până la 1895 Românii aveau un comitet național, azi nu-l mai au; s'a desființat;

Până la 1895 rămăsesse virfurile munților, isvoarele și riurile cu numele lor românesc; de aci înainte s'a votat și s'a aplicat că nu mai e permis nici munții, nici riurile se poarte un nume românesc, ci toate vor fi maghiarizate. (Aplause).

Atunci cum dl. ministru care nu este nemernic, care nu este vândut Ungurilor, care nu trăește din grația străinilor, cum a lăsat să se petreacă asemenea lucruri: să nu mai fie nume românesc, partid românesc, intrunire românească peste munți? Cum s'a ales cu atât, că atunci când se va mai duce vre-odată Jeszenszky ca procuror la Cluj să pușcă pe toga roșie și Coroana României pe care este scris: 1877. Gloria războiului, gloria partidului d-voastră și la care dl. prim-ministru nu a luat parte, cum spunea dl. Aurelian.

Veți zice însă: ei și? La urma urmei care e răul? De ce te plângi dacă s'au făcut scuze la Iași, scuze al căror text a fost convenit între reprezentanții Austriei și dl. prim-ministru; de ce te-ai plânge de o călătorie

la Pesta, mergi unde te cheamă gazda; pentru-ce se te plângi că este un Jeszenszky mai mult sau mai puțin cu Coroana României? Nu vezi că relațiunile noastre sunt bune? Discursurile înfăcăturate au trecut, Românii de dincolo și vă de capul lor. Totul a reîntrat în ordine. Un singur lucru s'a schimbat; în locul d-voastră stăntem noi pe banca ministerială, lucru care v'am declarat dela început.

Da, d-lor, așa e și nu-i așa. S'a restabilit ceea-ce se poate restabili. A rămas însă distrus ceea-ce nu se poate restabili, două din bunurile cele mai prețioase ale neamului acestuia: ați distrus forța de rezistență a Românilor din Ungaria, ați distrus încrederea Românilor de aci.

Ați distrus forța de rezistență a Românilor din Ungaria, căci l'ati făcut să creadă într'un ajutor pe care știați că nu aveți să-l dați; căci în loc să-i lăsați să se oțolească în lupta lor veche, în care noi nu le apărăm decât ca o nădejde pe care nu pot conta azi, d-voastră le-ati oferit sprijinul d-voastră azi, și l'ati obicinuit prin urmare cu ideea, că au la îndemână o armă pe care le-ati tras o în schimbul ajungerei la putere. Eată ce ați slăbit! Eată ce ați dărmat! Și de aceea vedeți că azi acțiunea Românilor de dincolo e mai slabă decât în trecut, pentru-că nu e cu puțință ca omul în sufletul căruia ai creat o nădejde și l'oi distrugi, ca omul acesta să fie același a doua zi ca în ajun....

Europa și China.

Pe cale pacifică, fără sguuire, asistăm la începutul unei evoluțiuni istorice, care de sigur va umplea o bună parte a secolului viitor. Vechia și misterioasa China, acest imperiu care în cursul a mii de ani a reprezentat un fel de punct mort în mersul omenei, este în ajun de a deveni teatru unei serii de evenimente de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea istorică a Asiei orientale. Interesele economice ale popoarelor europene, căpătând o importanță covârșitoare asupra politicii statelor, au grăbit această nouă fasă a istoriei și au împins pe bărbații conducători ai statelor mari să iee inițiativa unei interveniri europene în China.

Se știe, că acum câteva zile a plecat din Germania o expedițiune maritimă cu scopul mărturisit de a ocupa definitiv un port chinez și anume portul Kiao-Chiau, situat pe țărmul sudic al golfului Pechi, după ce diviziunea navală germană din Oceanul Pacific îl ocupase deja provisoriu.

Cauza, sau mai bine pretextul acestei expedițiuni a fost dat prin măcelărirea din partea Chinezilor a doi misionari germani. Caracteristica este, că întreprinderea se produce imediat după prezentarea proiectului de lege, atât de combătut, pentru mărirea flotei germane. Se vede dar, că acest proiect nu era prezentat decât în prevederea evenimentelor din China, care vor necesita negresit o mult mai mare dezvoltare a puterii maritime a Germaniei. Dovadă că împăratul Wilhelm a voit să dee expedițiunii sigilul unui eveniment istoric este faptul că a încredințat comanda propriului seu frate, însoțindu-l cu mare pompă până la portul de imbarcare și luând rămas bun dela dînsul prin unul din acele cuvântări senzaționale, în care excelează tinărul și puternicul suveran al Germaniei.

Un alt fapt, care dă evenimentului o notă europeană și arată că nu avem a face cu o expedițiune ordinară, ci cu un plan bine combinat din punctul de vedere internațional, este împrejurarea că, odată cu plecarea solemnă a flotei germane spre China, Rusia a ocupat Port-Arthur, un alt port însemnat situat tot pe țărmurile golfului Pechi, dar pe coasta nordică. Prin această ocupare Rusia a dobândit un punct terminus de mare importanță pentru linia ei transiberiană, în locul portului Vladivostok, care, timp de mai multe luni ale anului, este înghețat. Prin urmare, acțiunea Germaniei în China este întreprinsă în perfect acord cu marea împărăție vecină, ceea-ce face dintr'însa un eveniment istoric cu consecințe incalculabile.

Acest fapt se mai coroborează prin acela că Franca, la rândul ei, departe de a vedea cu o hi răi noua pornire a politicii coloniale germane în acord cu Rusia, se pregătește din contră a profita și ea de împrejurări, consolidându-și dominațiunea colonială în Asia orientală și luând parte la împărțirea zonelor de influență ale puterilor europene pe țărmurile Oceanului Pacific.

Interesele economice au stabilit astfel o nouă constelațiune asiatică și colonială a statelor europene, care nu implică negresit o politică identică în privința treburilor europene, dar va ave cu toate acestea și asupra lor o mare înfrurire.

Nu se poate contesta, că în toate cele-ce se întâmplă în acest moment în extremul Orient, nota caracteristică este izolarea Angliei;

nici Japonia măcar, ale căru interese se apropie oare-cum de acele ale Angliei pe țărmul politicii asiatice, nu cutează de a se pune în curmezisul acțiunii combinate a celor trei puteri în China, adică a secțiunii Germaniei, a Rusiei și a Franței. De altminteala această izolare a Angliei pe câmpul politicii coloniale pare a fi fost unul din punctele stabilite între cele trei puteri, cu prilejul vizitelor făcute astă-vară la Petersburg de către împăratul Wilhelm și președintele Republicii franceze.

Sântem dar ajunși, pe la sfârșitul secolului nostru, la o evoluțiune din cele mai însemnate ale istoriei popoarelor europene, evoluțiune care pentru moment pare a se efectua pe cale pacifică, dar poate aduce omenirii încă surprinderi neplăcute și ciocniri sângeroase.

CRONICĂ

Sibiu, 3 Ian. n. 1898

Gratulări de Anul Nou. Din incidentul Anului-Nou, după câlindarul gregorian, Țarul Rusiei a adresat o telegramă de felicitare președintelui Republicii franceze Felix Faure. La aceasta a răspuns Faure mulțumind în numele Francezilor. Depeșile sunt foarte amicale. Din Paris se anunță, că la recepțiunea corpului diplomatic, președintelui Faure, la vorbirea de felicitare a zis, că pot fi întemiate speranțele pentru o pace durabilă; în asemenea mod a răspuns regele Umberto la rescriptul senatului italian zicând, că Anul-Nou să începe sub auspicii pacifice și fericite. În Berlin asemenea a fost recepțiunea la palat; s'au prezentat corpul diplomatic, ministrul și generalii. Seara a fost dinu de curte.

Bismarck aproape de agonie.

Știrile ce sosesc din Friedrichsruhe despre boala prințului Bismarck sunt tot mai grave. Se zice, că bătrânel cancelar ar fi aproape de agonie. Fiul seu Herbert și medicul Dr. Schweningen au sosit de urgență la patul marelui bolnav.

Pentru Episcopul Pavel.

Adunarea dela 30 Decembrie n. a comitatului Maramurș, s'a hotărât a trimite o felicitare Prea Sfinției Sale părintelui Mihail Pavel dela Oradea-mare, cu ocaziunea aniversării de 25 de ani dela ocuparea scaunului episcopesc din Gherla. — Se știe, că Prea Sfinția Sa a fost mai înainte vicar al Maramurșului, de aci a mers episcop în Gherla și apoi la Oradea-mare.

Hymen. Ni-se anunță,

că d-șoara Răfira Vasu din Voila (Făgăraș), s'a fidanțat cu dl. Ioan Prescurea, notar în Calbor.

Necrolog.

Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștiința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că preaiubita soție, respective mamă, soră și cumnată Hareti Nemes nasc. Dossios, după un morb îndelungat, împărțită fiind cu sf. Taine, s'a mutat la cele eterne Vineri, în 19 Decembrie v. 1897 la crele 8½, seara, în etate de 39 de ani. Rămășițele pământești ale scumpei și neuitatei răposate s'au ridicat din casa proprie Duminec, în 21 Decembrie v. (2 Ianuarie n.), la 3 ore p. m. și s'au depus spre veșnicia odihnă în cimiterul român gr.-or. din Groaver. Brașov, în 20 Decembrie v. 1897 (1 Ianuarie 1898). Petru Nemes, ca soț; Petru și Iuliu, ca fii; Hareti, ca fiică; Naum, Dumitrache și Mercur Dossios, ca frați; Elena Babeș și Eleftera Neșca, ca surori; Dr. Aurel Babeș, ca cumnat; Bertha Dossios nasc. Keresztesy, ca cumnată. Fie-ți țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Triasul de artiști Laski-Altmann-Klement

va da un nou și ultim concert internațional Marți, (4 Ian. n.), în teatru ordinesc. Programul va fi și acum bogat. D-na Szegheb-Mauth și-a promis earăși concursul.

Avansamente în armata comună.

Cu ziua de 1 Ianuarie 1898 au fost avansați conform monitorului oficial al ministrului comun de războiu următorii Români: la infanterie de sublocotenenți în rezervă: Eugen Bănuțiu (reg. nr. 31), Coriolan Meseșanu (reg. nr. 33, împărțit la regim. nr. 51), Anastasiu Demian (reg. nr. 50), Rudolf Orghidan (reg. nr. 50), Pascu Brînda (reg. nr. 64), Remus Dobo (reg. nr. 64), Aurel Sterca Șulufiu (reg. nr. 31), Nicolae Musca (reg. nr. 50), Eugen Boteaz (reg. nr. 95), Sebastian Brîndușa (regim. nr. 63), Romulus Carabaș (reg. nr. 43), Iuliu Moldovan (regim. nr. 63), Aurel Stoica (reg. nr. 63), Mihail Popa (reg. nr. 66); la artilerie Augustin Ferentiu (reg. div. nr. 19).

Cadeți locțitori de oficer în infanterie: Constantin Căciula (reg. nr. 43), Ioan Pricu (reg. nr. 50), Vasile cav. de Greuel (reg. nr. 41), Ioan Gătie (reg. nr. 51), Victor Onișor (reg. nr. 31), George Măcellariu (regim. nr. 82), August Străitaru (regim. nr. 31), Ioan Miclea (reg. nr. 83), Ioan Ursicean (reg. nr. 2), Ioan Coțofan (reg. nr. 63), Elie Brana (reg. nr. 31), Victor Ripa aliss Ripescu (reg. nr. 63), Alexandru Mureșanu (regim. nr. 43), Ioan Stoian (reg. nr. 51); la artilerie: George Ciurcin (reg. div. nr. 20), Iustia Miron (reg. div. nr. 35), Valeriu Gaița (reg. div. nr. 36).

Cadeți în infanterie: Mihail Măghierușanu (reg. nr. 31), Romul Popp (reg. nr. 51), Ioan Giurgiu (reg. nr. 51), Victor Muntean (reg. nr. 31), George Morariu (reg. nr. 63), Cornel Popp (reg. nr. 31), Leonțiu Pușcariu (bat.

de vânători nr. 28); la artilerie Virgil Cioban (reg. corp. nr. 7).

Au fost avansați peste tot după arme de sublocotenenți în rezervă: 1248 la infanterie, vânători, pioniri, calea ferată și telegraf, 179 la cavalerie, 158 la artilerie de câmp, 54 la artilerie de fortărețe, 13 la trupele sanitare, 155 la trupele de tren; cadeți locțitori de oficer: 697 la infanterie, vânători, pioniri, calea ferată și telegraf, 6 la cavalerie, 153 la artilerie de câmp, 8 la artilerie de fortărețe, 16 la trupele sanitare, 9 la trupele de tren; ear cadeți: 784 la infanterie etc., 215 la artilerie de câmp, 61 la artilerie de fortărețe, 14 la trupele sanitare și 131 la tren.

Avis. Atragem atențiunea cetitorilor nostri la inseratul atelierului de aurărie și argintărie al dlui Iuliu Erős, inserat ce se publică zilnic pe pag. 4 a ziarului. În preajma sărbătorilor aci se pot cumpăra frumoase cadouri.

Ultima gratulație.

Vasile Crețu din Uzdin (comit. Torontal) era vestit în sat. Bățiv și lingușitor ca el rar se mai găsea. De altfel om cu dare de mână a fost de mare ajutor „domnilor” străini. Culmea păcătoșilor însuși și-a ajuns-o Crețu când a început să submineze noua bancă românească „Concordia” din Uzdin. Văzând însă Crețu că toate sforțările lui rămân zădărnice, în tovarșie cu alți „frați de principii” au înființat o nouă bancă ungrească. Dar nici cu aceste nu și-a ajuns scopul. Dacă a văzut, că nu merge s'a pus din nou pe chef și mână omule zi după zi. În săptămăna trecută s'a dus să gratuleze la patronul seu — dl. notar al satului. Dl. notar l'a ospătat pentru gratulație și Crețu s'a arătat recunoșcător — a beut până-ce n'a mai știut al cui este. Notarul după-ce l'a chitit a dispus la 2 păzitiori oficioși să-l transporte acasă. Abia dus acasă Crețu și-a ispășit păcatele — a murit din beție.

Reformă judiciară în Austria.

Cu 1 Ian. n. 1898 a intrat în vigoare pentru Austria noua procedură civilă. Cu această reformă se inaugurează în jurisdicțiunea austriacă o nouă epocă, dela care se așteaptă mult bine.

Viriliști români în Orăștie.

În lista pentru 1898 a viriliștilor comunității Orăștiei se află și următorii Români și institute românești: „Ardeleana” (e prima între viriliști, plătește dare anuală 3274 fl. 64 cr.), Dr. Ioan Miha (558 fl. 98 cr.), Nicolau Vlad (444 fl. 14 cr.), Dr. Aurel Muntean (285 fl. 70 cr.) și institutul tipografic „Minerva” 249 fl. 78 cr.)

„Alföld”, una dintre cele mai soviniște foi ungrești, care apărea la Arad, a încetat, după o existență de 37 ani. Trebuia mai curând!

Un nou ziar francez, de colorare conservatoare, va apăre în curând la București, — scrie Timpul.

Protopresbiterii noi.

Două alegeri de protopresbiter s'au făcut zilele aceste în comitatul Hunedoarei sub conducerea asesorului consistorial, dl. Nic. Ivan, protopresb. În protopresbiteratul Hăteguului alegerea s'a ținut la 11/23 Decembrie și a avut în terna: dl. T. V. Gheaja, spiritual al penitențiarului din Gherla cu 23 voturi, Ieronym Uieș, paroh 15 și Avram P. Păcurariu, protopresbiterul Iliei 6. Numărul votanților 54. În protopresbiteratul Dobrei: Avram S. Păcurariu actualul adm. prot. cu 31 voturi; Gerasim Sărbu, profesor de teologie și absolvent în drepturi 15 și parochul Iosif Morariu 1 vot.

Femeie — la tribuna universității.

Domnișoara Margareta Echelson, prima jurconsultă a Svediei, care acum împlinește 36 de ani, a fost numită profesoară ordinară la universitatea din Upsala, pentru catedra științelor juridice. La 1892 ea a depus supremul examen în drept, care o îndreptățeste să ocupe catedra la universitate. Afară de aceasta ea mai poate fi jude ori procuror pe lângă ori-ce judecătorie din Svedia, singar numai membru al curței cu jurați nu poate fi, de oare-ce legile țerei opresc categoric participarea femeilor ca membri în curțile cu jurați.

Tîrg de țeară.

Primii următoarele: Se aduce la cunoștiința publică, că tîrgul de țeară cel mai apropiat în Sibiu se va țină în model următor: Tîrgul de vite cornute în 6 și 7 Ianuarie 1898; tîrgul de cai în 8 și 9 Ianuarie 1898 și tîrgul de mărfuri în 10 Ianuarie 1898. Sibiu, în 28 Decembrie 1897. Magistratul ordinesc.

Rugăciuni pentru pacea Austriei.

Cu prilejul sărbătorilor Crăciunului apusean în bisericele catolice din Praga, s'a împărțit între credincioși un apel tipărit, în care, cu aprobarea cardinalului din Praga, contele S-höborn, se recomandă credincioșilor, să se roage lui Dumnezeu pentru pacea între națiuni. Apelul zice: „Djă de mult națiunile patriei noastre sunt dușmane între sine și urmările rele ale acestei dușmăni s'au văzut; în viitor ele ne amenință și cu mai mare pericol. Ura e atât de mare, făcut mijloace omenești nu mai pot ajuta. Să ne îndrăptăm deci către înima iubitoare a Domnitorului păcii și să ne unim. Să ne rugăm cu încredere, aducându-ne aminte de cuvintele Domnului: „Cereți și vi-se va da vouă”. Să ne unim deci în rugăciuni, ca să fie pace între cele două națiuni ale Boemiei. Reuniunea de rugăciuni e pe deplin liberă, membru poate fi ori-cine, care se leagă, că în fiecare zi se va ruga pentru pacea patriei, zicând afară de „Tatăl nostru” și „Născătoarea” și următoarea rugăciune: „Domnul păcii, inimei Tale ne rugăm, dă-ne nouă pacea Ta! Prea curată Vergură Marie, regina păcii,

roață pentru noi fiului Tului Sfinte Iosif, îndurându-te spre noi! — Afară de aceasta, fiecare membru se se alească a nutri pacea cu de-a-proapele sau, atât în fapte, cât și în vorbă.

La moderna parfumerie Meltzer din loc se află pe lângă prețuri moderate tot felul de săpunuri de toaletă, parfum, pudră, perii de dinți și alte articole de acest fel, toate de cea mai bună calitate, precum se poate vedea din inseratul ce publicăm în nrul de azi, și asupra căruia atragem atențiunea cetitorilor noștri.

Știri mărunt. La Praga un boagă neamț, răposat de curând, a lăsat casei germane de acolo 300.000 fl. și câte 5000 fl. fiecărei societăți germane din Praga.

Lângă Düsseldorf un tren a trecut peste o căruță, care ducea o societate de vânători; doi morți, ceilalți răniți.

La Cotte un vapor francez s'a confundat; 5 matrozi s'au înecat, ceilalți au scăpat.

La Lissabona o explozie într'un atelier electric a omorât mai mulți lucrători.

În Budapesta un călăuză a pălmit atât de puternic cu un mușteriu, că acesta a căzut jos și peste vre-o două ore a murit.

VIEAȚA SOCIALĂ.

Din Abrud.

Primim invitare la producțiunea teatrală împreună cu dans, ce se va aranja, Vineri, în 7 Ianuarie 1898 st. n. (a doua zi de Crăciun), în sala hotelului „Detunata”, în favoarea reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur.

Se va preda: La Moș, comedie în trei acte, de Speranță. Persoanele: Nae Patuleșcu; dl Augustin Tușuț. Frosa, soția lui Nae; d-șoara Maria Faur. Ștefan Ștefanescu; dl Traian Deoanca. Costică Alexandrescu; dl Aurel Ciurea. Panait (Surd); dl Ioan Lepedan. Tincuța, mama lui Nae; d-șoara Gruber Regina. Leonora, fata Tincuței; domnișoara Fani Danciu. Lina, sora Froszei; domnișoara Ana Deoanca. Cocoana Marița de 55 ani d-șoara Iudita Suciu. Cocoana Aneta, prietena Linei. Sari servitoarea; d-șoara Iulia Tobias. Prețurile: Locul I. 1 fl. Locul II. 80 cr. Locul III. 60. Parter 40 cr. Galerie 30 cr. Începutul la 7 ore seara. Suprasolvirile se vor cuita cu mulțumită prin ziare. Bilete se vând la Alexandru Ciurea și seara la casa.

Din Bocșa-montană.

O producțiunea teatrală vor da diletanții români din Vașiova în 26 Decembrie a. c. (7 Ianuarie 1898 n. a doua zi de Crăciun) în sala „Berăriei” din Bocșa-montană în favoarea fondului corului vocal rom. din Vașiova. Se va produce: „Săpătorul de bani”, comedie în trei acte, localizată de Antoniu Popp. Începutul la 7 1/2 ore seara. După producțiunea urmează joc, cu capela „Gioca”, din Bocșa-montană. Biletele de intrare se vând seara la casa. Locul I. 80 cr., locul II. 60 cr., locul III. 40 cr. și parter 30 cr. Serafim Jurca, dirigent, George Mircea, cassar, Nicolae Anjilă, notar. Suprasolvirile la adresa dlui Pavel Anjilă, jude com. și episcop cu mulțumită se primesc și se vor cuita public.

Din Seliște.

Corpul învățătoresc dela școala română gr.-or. din Seliște invitat la Producțiunea școlară împreună cu joc, care se va ține în 26 Decembrie st. v. a. c. în sala cea mare a școlii. Începutul la 7 ore seara. Venitul curat e destinat bibliotecii școlare. Program: 1. „Moș Crăciun”, cor de Gh. Chiriac. 2. „Mihaiu la Călogăreni”, cor de I. Wiest. 3. „Jună de român sunt”, solo 4. „Puișorul”, cor de I. Costescu. 5. „Seara”, cor de I. Wiest. 6. „Sus opincă”, cor de I. Vidu. 7. „Dela sat”, piesă populară de N. Macovișteanul. După producțiunea urmează joc.

ECONOMIE.

Revistă economică.

Bilanțul comercial din estan e mai nefavorabil ca cel din anul trecut cu 40 milioane florini. Principala cauză a acestei scăderi e importul mare de bucate ce s'a făcut anul acesta, (cu 18.4 milioane s'a importat mai mult ca anul trecut și cu 2.1 milioane florini s'a exportat mai puțin). Dacă clasăm circulațiunea mărfurilor din punct de vedere al tehnicii economice, vedem din raportul detaliat că mărfurile brute și fabricatele s'au importat cu 7.5% mai multe ca anul trecut; semifabricatele au rămas aproape neschimbate. S'au exportat mărfuri brute și semifabricate cu 1% resp. 10% mai puțin. Exportul fabricatelor a scăzut cu 4%.

Astfel avem la import un plus de 2.1 milioane fl. față de 15.3 milioane plus la exportul din anul trecut. Activa bilanțului comercial delă 1 Ianuarie până cu finea lui Noiembrie este de 28.8 milioane față de 66.5 milioane florini din anul trecut.

Industria României, face progrese foarte mari care numai înveseli ne pot. Cu deosebire, în timpul mai nou se pune deosebit fond pe dezvoltarea acelor rami de industrie, care prelucră produsele economiei de câmp. Astfel de present în România se află: 98 mori cu un capital de afaceri în suma de 16 milioane fr. și cu peste 2000 lucrători. Aceste mori pot măcina zilnic la 180 vagoane de bucate. Fabrii de spirit sunt 48, care prelucră anual la 810.000 măși m. de bucate. Fabrii de bere sunt 19 cu o producțiune anuală de peste 50.000 hectolitri.

Agiu oficios, pentru solvirea sau asigurarea cu argint a vămei satorite în aur, s'a fixat din partea ministrului de finanțe cu 19.5%, pentru luna Ianuarie 1898.

Cupoanele rentei ungare de aur, care s'au scăzut la 1 Ianuarie 1898, conform comunicatului oficios se vor calcula în aur la: Budapesta cu 1 funt sterling, la Viena și pe teritoriul imperiului german cu 20.37 marce și în Paris ca 25.23 franci.

(Va urma).

„Familia”

„FAMILIA”

Primim următoarele: „Deschidem abonament nou la Familia pe anul viitor, cu condițiunile însemnate în fruntea foii și anume: pe un an cu 8 fl., pe 1/2 de an cu 4 fl., pe 3 luni cu 2 fl., pentru România pe an cu 20 lei.

Foia noastră va eși și în anul viitor regulat în fiecare Duminică, pe 12 pagini tipărit des.

Va cuprinde nulele, schițe, piese teatrale, suveniruri de călătorie, poezii, articoli de știință și de petrecere, informațiuni din lumea literară-artistică română și despre mișcările vieții sociale dela noi.

Vom stărui să putem da cât de multe portrete și ilustrațiuni reușite, atrăgând numărul și înmulțirea lor dela sprijinul ce vom obține.

Ne rugăm cu insistență ca abonentele să se facă plătinind-se regulat înainte, căci neplătite astfel, ni-se încurcă socotelile și ni-se face greutăți. Ca asemenea creditări am perdut mii de florini; de aceea începând din anul viitor, numai acelora le vom trimite foia, cari ne au răspuns abonamentul. Este mai ușor ca cineva să plătească câte 8-4-2 fl., decât să anticipăm noi pentru atâtea sute de florini în tipografie, unde avem termene fixe de platire.

Ear' aceia cari nici pe anul curent n'au răspuns încă costul de abonament, poftescă a-și face datoria până la sfârșitul anului, căci atunci se va sista expediarea pentru toți.

Numere de probă trimitem cu plăcere, dar' apoi nu expediam foia decât numai aceluia cari ni-o cer.

Premii pentru abonați.

Abonații „Familiei” cari vor răspunde abonamentul pe un an, vor primi aproape în cinste, pe un preț bagatel de 1 fl. 10 cr., următoarele tablouri și cărți:

Înțelegerea mândstirii Curtea-de-Argeș. Portretul Reginei României, în costum național. Istoria lui Mihaiu-Viteazul, de M. Bălăcescu.

Lira mea, poezii de Iosif Vulcan.

Dela sate, romanele de același.

Ochindeal, discurs de recepțiune la Academia Română, de Iosif Vulcan.

Ștefan-Vodă-cel-tiner, tragedie istorică în 5 acte, premiată de direcțiunea Teatrului Național din București, de Iosif Vulcan.

Ear' cei-țe se vor abona pe 1/2 de an, vor primi, asemenea pentru 1 fl. 10 cr., următoarele:

Înțelegerea mândstirii Curtea-de-Argeș. Lira mea.

Dela sate, și Ștefan-Vodă-cel-tiner.

De ambele premii însă vor beneficia numai aceia, cari vor trimite abonamentul până la 1 Februarie st. n. 1898, adăugând și costul de câte 1 fl. 10 cr.

Altora nu se vor trimite, nici nu vor avea drept să le reclame, plătinind-le mai târziu.

Cei-țe colectează 5 abonații noi pe anul întreg, primesc un exemplar din foaie gratuit dimpreună cu toate premiile acordate abonaților pe același timp; după 5 abonații noi pe 1/2 de an, primesc gratuit foaia și premiile potrivite; ear' după 5 abonații de 1/4 de an, primesc gratuit foaia pe același timp.

Oradea-mare, 19/31 Decembrie 1897.

Redacțiua și administrațiua „Familiei”.

„Revista ilustrată”.

Primim următorul anunț, care ne vestește despre o nouă întreprindere literară:

Începând din Ianuarie 1898, s'ntem decizi a eda o foaie enciclopedică literară bogat ilustrată sub numele de „Revista ilustrată”, care va apăre în broșuri lunare de câte 2 1/2 coale octav mare, hârtie fină, ilustrațiuni originale și bine executate cu un conținut instructiv și distractiv.

Ca această revistă se poată străbate în cercuri cât mai largi și mai departate ne-am decis, ca broșura primă de Ianuarie să o scoatem în foarte multe exemplare, ca să o putem trimite de probă tuturor, celor-țe ar voi să o vadă. Cine dorește deci a o vedea, va binevol a se adresa la subscrisul editor.

Prețul revistei va fi 6 fl. la an pentru Austro-Ungaria; pentru România și străinatate 15 franci, care preț se va trimite minimum pe o jumătate de an înainte la adresa administrațiunei foii în Șoimuș p. u. Nagy-Sajó (Transilvania). Onorabili domni literați, cari reflectează a muncii împreună cu noi la revista noastră, binevoaște a se înșina și pregăti cu material, ear' noi promitem, ca după puțină osteneala le vom remunera-o.

Scrierile înșoite de ilustrațiuni relative originale și scoase din viața poporului român, vor ave totdeauna întâietate și se vor remunera cuvinctio.

Sperând, că ne vom bucura de sprijinul moral și material al onoratului public român de pretutindenea

Rămânem cu toată stima

Șoimuș, în Decembrie 1897.

Ioan Pop Reteganul, redactor. Ioan Baciu, editor.

Bibliografie. CĂLINDARUL POPORULUI — pe anul 1898. —

— Voci din presă. — Liga Română. „Dintre multele călindare ce se publică pe fiecare an în Transilvania, acesta este de astă-dată, fără îndoială, cel mai bine întocmit. În afară de partea calendaristică, el cuprinde o mulțime de notițe interesante despre instituțiunile românești de peste munți, o bună alegere de mici nulele, povestiri, poezii etc. de ale celor mai buni scriitori români, apoi biografii de ale bărbatilor frunțași ai poporului român de acolo, o înregistrare foarte bine făcută despre întâmplările mai marcante în chestia națională în cursul anului trecut, precum și o serie de sfaturi bune în ale economiei.

„Acest călindar poate fi astfel privit ca un „Almanach” al relațiunilor culturale românești de peste munți și este indispensabil pentru toți cei-țe urmăresc cu interes dezvoltarea Românilor din Transilvania.

„Naționalitatea”. Societatea noastră „Tipografia” a scos într'o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre „Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor noștri; limbajul frumos, în care „Rosmarin” al nostru a știut să-și îmbrace e gustat deja de cetitorii noștri, căci în „Tribuna” s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai, ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână respinse prin atâtea numeri de ziar, ci să se fie colectate într'un mănunchiu, mai accesibil la cetit și meditat. Aceasta a implinit-o „Tipografia” când a retipărit articolul din „Tribuna” în broșura de față. În estensiune de 40 pagini, tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografie” soc. pe acțiuni în Sibiu.

Disertațiune economică. A apărut: Disertațiune economică despre bunătatea și foloasele fărîneli cernută cu ciurelul și cu sfa rară și despre zidirea morilor fără țas — de Academic Severin. Disertațiunea aceasta a fost cetit în adunarea generală dela Mediaș a „Asociațiunii”. Broșura de 15 pagini costă numai 5 cruceri și se poate procura și dela librăria noastră, „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, strada Poplăcii nr. 15.

VOCI DIN PRESĂ

despre

CASTELUL DIN CARPAȚI

Patria.

„Volumul acesta, care se extinde pe 255 pagini octav mare tipărit pe hârtie fină și cu litere elegante cuprinzând nu mai puțin decăt 25 ilustrațiuni interesante, merită de a face parte din biblioteca fiecărui Român.

Dr. Dăianu în prefața sa caracterizează foarte nimerit presentul roman cu următoarele cuvinte; „calitățile, cum se pot observa și în „Castelul din Carpați” s'nt invențiunea pentru a varia și dramatiza subiectele, observațiunea morală, fondul instructiv științific, care știe întruni plăcutul cu folositorul, și spiritul logic, care potrivește personajile la situațiunile lor și le menține caracterul lor propriu în tot decursul povestirei. Firul acestor povestiri țese ciudățenii de cele mai minunate, creațiuni ale celei mai vii fantasii, pe care le urmărești cu încordare deosebită și cu o curiositate de nelvins. Ele însă nu părăsesc fondul realității sau cel puțin al probabilității, și la sfârșit, ori mai curând, găsești minunilor o deslegare firească prin vre-o regulă de fizică, chemia ori matematică.”

Telegraful Român.

„Recomandăm cu toată căldura cetitorilor noștri procurarea și cetirea acestei cărți prea instructive pentru noi, și care și în exterior se prezintă foarte frumos.”

Exercițiile gimnastice în școalele elementare române. A apărut o broșură cu acest titlu ca manuducere la tractarea exercițiilor gimnastice de Iosif Aron, învățator. Retipărire din ziarul „Tribuna” an. II. (1885) nr. 88-96 Brașov. — Tipografia Ciurcu et. comp. 1897. Se poate comanda dela librăria noastră și dela Ciurcu, în Brașov, cu prețul de 15 cr. O recomandăm în atențiunea învățătorilor.

La librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află următoarele cărți:

- „Memorial”, Archiep. și Metropolitul Andrei baron de Șaguna, de Nicolae Popea fl. 1.30
„Doina”, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Măndrescu „—28
„Critice” 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I. și II. a 2 fl. — cr. 4.—
„Povestile Bănățului”, de Cățana. „—30
„Literatura popor. română”, de Gaster. „—2.50
„Introducere în Cărțile Testamentului vechii și nou”, de Dr. Iuliu Olariu. „—2.50
„Cersitorul”, dramă în 2 acte de Livescu. „—50
tudii Critice”, de Ghera. Vol. I. și II. a 2 fl. 20 cr. 4.—
„Higiena română”, de Dr. Leo Murășianu. „—1.—
„Izvoade”, de Demetrescu. „—4.—
„Trandafiri și viorele”, de Pop-Reteganul „—60
„Din Moldova”, schițe de Kotzebue. „—1.—
„Floarea din Firenze”, de Livescu „—50
„Istoria Românilor sub Mihaiu-Vodă-Viteazul”, de Nicolae Bălăcescu. „—2.—
„Trănițe”, 10 piese Slovașești Vol. I. și II. a 1 fl. 50 cr. 3.—
„Scrierile părinților apostolești”, de Dr. Iuliu Olariu. „—70
„Merinde dela școală”, de Popa. „—60
„Despre influența împregiurării”, de Panaite Zosin. „—50

La comanda din afară se adaugă pentru porto postal totdeauna încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 20 cr. v. a. Pentru siguranța expediției ecomandăm modalitatea din urmă.

Șosii în Sibiu.

În 8 Ianuarie n. 1897.

Hotel „Împăratul Romanilor”: Mina Wachsmann, Olga Schiffbäumel din Bistrița, D-na Dediczky din Barot, S. Takács din Făgăraș, privatieri; Dr. Motoc cu fiul, avocat, Hauser, din Făgăraș, Pfeiffer, Bajas, din Murș-Oșorhei, Kaiser, Mischinger, Dery, locotenent, A Herz oficial, din Cluj; D. Dorse, comerciant din Steinbruch; F. Kurovsky, jude de tribunal din Oradea-mare.

Hotel „Meltzer”: Gukler, locotenent din Cluj; R. Germann din Bistrița, I. Daniel din Budapesta-voiașiori; A. Csokonay, veterinar; L. Berczy, tinichigiu din Iași; M. Fuss, chelnerită din Mediaș; W. Krauss, econom din Borgo-Prind.

Teatrul orașeneso în Sibiu.

Marți, 4 Ianuarie n.

Concertul artiștilor vienezi Altmann, Laszky și Klement.

După aceea:

Generalshose.

Farsă într'un act, de I. Heimfelsen. Începutul la 7 ore seara.

Bursa de măruri din Budapesta dela 31 Dec. n. 1897.

Table with columns: Săminte (Săcăr, Orz, Ovăz, Cucuruz), Prețul per 100 chilogr. (dela, până), Prețul per 100 chilo (dela, până).

Cursul pieții din Sibiu.

Table with columns: Hărtie-monetă română, Cump., 9.47, 9.52; Lire turcești, 10.60, 10.65; etc.

Bursa de Budapesta.

Table with columns: Renta de aur ung. 6%, 9.47, 9.52; Renta ung. val. cor. 4%, 10.60, 10.65; etc.

Bursa de Viena.

Table with columns: Renta de aur 6%, 122.20; Renta ung. v. c. 4%, 100.—; etc.

Bursa de București.

Table with columns: Din 17 Decembrie v. — 4 ore p. m. Cassa; Renta rom. per 1875 5%, 100; etc.

Pentru redacție și editură responsabil: Petru Simtion. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Oroloage de buzunar dela 2 fl. în sus.

Iuliu Erős,
Sibiu, strada Cisnădiei nr. 3.
Edificiul „Transilvaniei“.

Toate soiurile de oroloage, giuvaere, articole de aur și argint, tot felul de producțiuni ale

Aurării și argintării

Oroloage de argint pentru domni și dame . . . de fl. 4.50
Oroloage de aur pentru dame, cu lanț . . . „ „ 12.—
Lanțuri de argint pentru oroloage și de gât . . . „ „ 1.—
Inele de aur și inele pentru logodnă . . . „ „ 2.50
Braslete și broșuri de argint . . . „ „ 1.—
Cercei și cruciulițe de aur . . . „ „ 2.—
Utensilii de argint pentru mâncare, 6 bucăți în etui „ „ 5.—

Fiecare bucată e probată de oficiul pentru probele de metale și provăzută în semn de veritabilitate cu marcă, afară de aceea dau garanție în scris. În așteptarea de numeroase binevoitoare comande, semnez

Iuliu Erős.

[2794] 4—58

Pentru oroloage noue și reparațiuni, garanță onorabilă de 2 ani.

Lupe, ochilari, lornete pentru teatru.

„Numai scurt timp“.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am acvitat prin cumpărare depositul de mărfuri — **masa de concurs** — după Demeter Anton, Piața-mică nr. 2, și sunt în poziția a-1 pune la dispoziția onoraților mei mușterii cu prețuri foarte ieftine.

Îmi iau voe totodată — cu atât mai mult cu cât aceasta vînzare de mărfuri ține numai până la finea lunii curente — a invita cu toată stîmă pe onoratul public la aprovizionare cu cumpărări pentru apropiatele sărbători de Crăciun și Anul-Nou, recomandându-mă sînt

cu toată stîmă

[2564] 18—

G. M. Kleisch.

Pomada Magda a lui Kessler

este pe baza compoziției dermatologice-therapeutice un remediu cunoscut ca cel mai excelent în contra mătrefei, cum și pentru căderea părului.

Pomada Magda, prin mulți ani aprobată, de tot nevătămătoare face un efect excelent în creșterea părului și se recomandă la toți, precum și la copii, ca un remediu excelent prophylactic în contra tuturor boalelor contagioase ale părului. [2823] 3—10

Deposit central de expedițiune la farmacistul

Rudolf Kessler,

în Gyertyámos (comitatul Torontál).

Prețul 3 coroane.

în Brașov: în farmacia lui Ferd. Jekelius, și în farmacia lui Francisc Kelemen, — în Sibiu: farmacia Moștenitorilor lui Molnar, strada Cisnădiei, — în Reghinul-săsesc: în farmacia lui Emil Wermescher.

„Castelul din Carpați“ — compactat!

Excelentul roman
de
Jules Verne,

**„Castelul
din
Carpați“**

— Roman din viața poporului românesc din Ardeal —
volum elegant, cu 26 ilustrațiuni admirabile, compactat cu lux strălucitor, este

**cel mai
bun cadou.**

Prețul 2 fl.

(Plus porto postal 10 cr. Recomandat 20 cr.)

DE CRĂCIUN...

— Poezie ocașională. —

De Crăciun, de Anul-Nou,

Cel mai potrivit cadou,

Pentru dame și bărbați,

Pentru tineri și bătrâni,

Pentru toți frații Români,

E: — „Castelul din Carpați“.

Librăria „Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Acest volum decorează ori-ce salon și e o podoabă a bibliotecii.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Pește

garantat proaspăt, foarte ieftin
se vinde Marți și Mercuri

la [40] 1—1

I. Groffner,

liferant de brânză.

Str. brânzei (Weinanger) nr. 6.

Aduc la cunoștința onoratului public,
că la subsemnatul se află [2775] 4—6

cucuruz de vînzare nou și vechiu

în ori-ce cantitate, de 1/4, 1/2 hecto-
litru și cu vagonul, cu prețurile
zilnice.

Cu deplină stîmă

Martin Grünfeld,

Sibiu, Rothenfurterstrasse nr. 2.

Făină

de cea mai bună calitate.

Săpun de toate soiurile

recomandă cu prețurile cele mai ieftine

Iosif Fabritius,

Sebeșul-săsesc. [2824] 3—8

Revînzătorii au deosebit avantaj.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni
în Sibiu se află de vînzare

Călindarul „Lumea Ilustrată“ pe anul 1898

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu
porto postal 75 cr.)

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în
Sibiu se află de vînzare:

Tabloul condamnaților

în

PROCESUL MEMORANDULUI.

Cu 3 fl.

Rog puneți-vă în legătură

cu „Parfumeria Meltzer“, dacă voiți să vă procurați un
„dar de Crăciun“, într-adevăr corăspunzător și recomandabil.

Parfumeria Meltzer, [4] 2—4

Edificiul comădei de corp, strada Cisnădiei.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Novitate!

Cadou de

Crăciun!

LIMBA FLORILOR.

— De amor și amicitie. —

Simbolica naturală a celor mai favorite
flori, compusă după explicările orientalilor
de

Un amoresat.

Acest volum, în format drăgălaș (32°) imprimat pe
hârtie velină, în două colori, negru și albastru,
elegant compactat în lux, este

cadou potrivit
pentru tinerime, mai ales pentru fetițe.

În legătură de pânză colorată, tabla titlului imprimată cu aur.
Prețul unu exemplar 50 cr. = 1.50 lei.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

A apărut și se află de vînzare:

„Călindarul Poporului“ pe 1898.

Anul XIII.

Cel mai lătit și cel mai ieftin călindar românesc.
Raportul despre „mișcarea literară la noi“ al comitetului „Asociațiunii“ a numit

„Călindaru Poporului“

„excellent“.

Anul trecut a apărut în 5000 exemplare și prin Ianuarie 1897 nu se mai găsea nici
un exemplar. Mulți, cari au comandat târziu acest călindar nu l-au mai putut avè.

Grăbiți deci! — grăbiți a vă cumpăra din vreme

„Călindarul Poporului“ pe anul 1898.

Costă numai 20 cr.,

deși e tot așa de excelent, ba încă mai îngrijit și mai frumos, decât până acum.

În estan „Călindarul Poporului“ are un conținut literar mult mai
bogat ca în anul trecut — și pe lângă aceea — șese ilustrațiuni.

Grăbiți a vi-l procura. Mai ușor e a adauge prețul la renoirea abonamentului. Cu
posta trimisă costă cu 5 cr. mai mult.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marshall.